

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—
„Tabor“ izhaja vsak dan, razen
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumu naslednjega dne ter stane
mesечно po št. D 18—, za ino-
mensitvo D 25—, dostavljeno na dom
D 19—, na izkuznice D 18—
inacrat po dogovoru.
Naroča se pri upravi „TABORA“,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Postnina plačana v gotovini

Cena današnje šte. 1 Din

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—
UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — ŠTIS poslovalni
račun št. 11757.
Ne naročila brez denarja se ne
izira. — Rekopisi se ne vračajo.

Naslov:

Tit. Kuzižnica liceja
Ljubljana

Maribor, torek 13. maja 1924.

Leto: V. — Številka: 109.

Nervozna napetost v Beogradu.

Trifković vrnil kralju mandat. — Koncentracijska vlada nemogoča. — Kriza na stari točki: pred razpustom in novimi volitvami.

BEOGRAD, 12. maja. (Izv.) Včeraj popoldne je minister Trifković vrnil kroni mandat za sestavo koncentracijske vlade. Njegova pogajanja z zastopniki opozicijskega bloka za sestavo koncentracijske ali razširjene koalicijske vlade so končala brez uspeha. Minister Trifković je postavil opozicijskemu bloku sledeče pogoje: V principu pristaja na koncentracijsko vlado vseh, tudi opozicijskih skupin, če te to omogočijo in sicer: 1. s tem, da prekinajo vse zveze s HRSS (klerikalci in muslimani morajo poleg tega tudi izstopiti iz federalističnega bloka, Davidovičevci pa se morajo odreči vsakemu sodelovanju z radičevci); 2. da tvori principijelno bazo koncentracijske vlade Vidovdanska ustava, ter da priznajo vse določbe ustave, zlasti glede upravne razdelitve države na oblasti. Takoj se morajo razpisati oblasti in občinske volitve ter prirediti oster boj zoper vse subverzivne elemente, med katere je prištevati tudi HRSS.

Voditelji opozicijskega bloka so imeli včeraj med 9. in 10. uro dopoldne v skupščini konferenco, na kateri so razpravljali o teh pogojih. Med tem je konferiral minister Trifković v svojem kabinetu najprej s predsednikom radikalnega kluba Gjuričevićem, pozneje pa z dr. Korošcem in Spahom, ki sta mu sporočila, da mu bo Davidovič predložil zahteve opozicijskega bloka. Kmalu nato je posetil mandatarnja krone g. Davidovič, ki mu je predložil znane zahteve opozicijskega bloka. Davidovič in Pribičevića iz vsake kombinacije ter izjavil, da bo opozicija odgovorila na stavljenе pogoje šele potem, ko bo sprejela zagotovilo, da se vse njene zahteve brezpogojno sprejemajo.

V vladnem predsedstvu se je nato vršila daljša seja ministrskega sveta, ki je trajala do 1. ure popoldne. Ob 12. uri je odšel minister Trifković na dvor,

kjer je ostal do 11. ure. Pri odhodu je izjavil navzočim novinarjem, da je vrnil kroni mandat za sestavo koncentracijske vlade. Z dvora se je vrnil v vladno predsedstvo, kjer je v ministrskem svetu poročal o poteku avdijske. Vladna koalicijska je odklonila vsako razpravo o opozicijskih zahtevah. Ob pol 1. uri je bil pozvan na dvor predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović, ki je ostal v avdijski do pol 12. ure. Po avdijski je izjavil, da se kralj še ni odločil za nadaljne korake. Ob pol 7. uri zvečer je bil Jovanović ponovno pozvan v avdijsko na dvor, kjer je ostal do pol 9. ure zvečer. Splošno se je pričakovalo, da bosta pozvana v avdijsko tudi Pašić in Davidovič, vendar pa tekoni včerajšnjega dneva nista sprejela nikakih vabil. Opozicijski so imeli še pozno zvečer ponovno konferenco, na kateri so razpravljali o političnem položaju.

BEOGRAD, 12. maja. Danes dopoldne ni bil sprejet na dvoru noben politik, niti iz vladne koalicije niti iz opozicijskega bloka. Pašića je v vladnem predsedstvu obiskal Jovanović. V političnih krogih pričakujejo poziv Pašića na dvor v svrhu poveritve mandata za volilno vlado, računa se še z možnostjo, da kralj pozove Davidoviča, da mu ponudi mandat za sestavo koncentracijske vlade. Položaj je zopet popolnoma v rokah krone. Glede poslovne vlade g. Davidoviča je malo upanja, v kljub temu, da se tudi v opozicijskih krogih povdarja, da je Radičeva stranka svoje politično stališče znatno omajala. Značilno pa je, da še do danes Radičevci niso prosili za avdijsko. V političnih krogih računajo, da bo danes ali jutri Pašić pozvan na dvor v svrhu rešitve krize. Ako bo mu poverjen mandat za volilno vlado, bo izvršil delno rekonstrukcijo sedajne vlade, nakar bo sklicana skupščina.

Volitve v Franciji.

Močan sunek na levo: radikalec in socialisti so pridobili. — 70%-na udeležba. — Miren potek.

PARIZ, 12. maja. Včerajšnje volitve v francoski parlament so potekle v popolnem miru. Udeležba po — 75%. Presenetljivih sprememb ni, vendar so socialisti in komunisti znatno pridobili. — Poincaré je zopet izvoljen.

PARIZ, 11. maja. Izidi volitev, ki so

jih je postavil mandat Trifković, ne kažejo, da bi bilo dovolj pogojev za delazmo koncentracijsko vlado. Tak program bi mogla izvesti edino koalicijska radikalec in samostojnih demokratov, opozicijske stranke pa ga bodo težko sprejele. Ne bi tedaj bilo dobro, če bi preveč zaupali v izvedljivost teoretično lepe zamisli o vladni narodne koncentracije. Politika — zlasti naša — je vseskozi praktičnega značaja. In v praksi je stvar taka, da koncentracijski kabinet ne prija niti vladni niti opozicijski skupini. Opozicija bi hotela Davidovičovo poslovno vlado, Pašić-Pribičevićeva skupina pa volilno vlado, kar sta obe že večkrat povdarili pred vso javnostjo in navedli tudi politične razloge za njo.

Drugi ustavni činitelj je iz vsega navaževanja vrednega razloga vnet za poslovno vlado, ki bi jo naše dejanske razmere res tudi potrebovale. Naj bi strogo ustavna in parlamentarna iniciativa krone razbila predsodke čovječanskih

republikancev, ki so že nešteto krat čekali o »reakcionarnem monarhizmu«. Bojimo se le, da se Radičevci ne bodo prav nič nančili, da pa bo koncentracijska vlada onemogočena iz razlogov, ki smo jih omenili uvodoma: Namesto da bi Radičevci vodili realno in patriotsko politiko, so po svojem voditelju avtokratu samo še povečali nezaupanje, ki ga ima najmočnejša parlamentarna stranka do njih in so tudi kroni nad vse otežkočili položaj. Majniški manifest je bil kakor nalašč izdan za to, da onemogoči tudi koncentracijsko vlado, kakor so prejšnje izjave prekrizale akcijo opozicijskega bloka. Vedno iznova se potrjuje dejstvo, da je Pašić-Pribičevićeva taktika v sedanjih razmerah edina realna taktika. Opozicijski blok brez Radičevcev nima oč, Radičevci pa so posebna skupina, ki vodijo tudi posebno politiko in ne morejo nuditi trajne in dejanske pomoči nobeni izmed drugih dveh skupin.

zultati so izkazali do 7. ure zjutraj sledeče izgube in pridobitve mandatov: Konservativci so dobili 2 mandata, izgubili so jih pa 10, republikanci dobijo 9 in izgubijo 61 mandatov, Levičarji dobijo 9 in izgubijo 18, socialistični radikaleci dobijo 49, izgubijo 6, socialistični republikanci dobijo 8 in izgubijo 4, unificirani socialisti dobijo 33 in izgubijo 4, komunisti dobijo 7 in izgubijo 5 mandatov. Med izvoljenimi oziroma zopet izvoljenimi so Poincaré, Lefevre, du Prey, Colrad, Reibel, Franklin-Bouillon, Herriot; med poraženimi je Tardieu.

PARIZ, 12. maja. (Havas). Po poročilih do 7. ure zjutraj je bilo izvoljenih 305 poslancev. Zopet izvoljenih je 6 konservativcev, novo izvoljena 2; zopet je izvoljenih 41 republikancev, novih 21; zopet izvoljenih je 31 levičarjev, novih 10; zopet izvoljenih je 14 radikalec, novih 7; zopet je izvoljenih 30 socialističnih radikalec, novih 52; zopet je izvoljenih 9 socialističnih republikancev, novoizvoljenih je 11; unificiranih socialistov je zopet izvoljenih 25, novoizvoljenih je 33; zopet izvoljen je 1 komunist, novo izvoljenih je 7.

PARIZ, 12. maja. Levičarji se veselijo zmage leve skupine. Levičarski »Quotidien« poroča ob 3. uri zjutraj, da se izidi volitev ni popoln, vendar je dosedaj opažati zmago levega bloka, ki ni izgubil nobenega mandata, pač pa jih je pridobil 107.

DR. NINČIČEV ODHOD NA BLED.

V Ljubljani se sestane z dr. Benešem, odkoder se odpeljeta na Bled.

BEOGRAD, 12. maja. Izvirno. Včeraj popoldne ob 5. uri je bil sprejet v avdijski na dvoru minister zunanjih zadev dr. Ninčič, ki je referiral kralju o zadevah, tičočih se sestanka s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem. Po avdijski se je podal minister dr. Ninčič v vladno predsedstvo, kjer je poročal ministrskemu svetu o poteku avdijske. Danes zvečer odpotuje dr. Ninčič v Ljubljano, kjer se sestane z dr. Benešem. Iz Ljubljane odpotujeta z avtomobilom na Bled, kjer se bo vršilo več konferenc, ki so v zvezi z vprašanji, tičočih se odnosov med Italijo in Češkoslovaško, ki pa tangirajo tudi jugoslovenske interese.

KRALJICA ODPOTOVALA NA BLED.

Kralj ostane do rešenja krize v Beogradu

BEOGRAD, 12. maja. Izvirno. Včeraj dopoldne so se vršile na dvoru splošne priprave za odhod kraljeve dvojice na Bled. Kraljica s prestolonaslednikom Petrom je včeraj zvečer ob 18. uri odpotovala na Bled, dočim ostane kralj do rešitve krize v Beogradu. Kraljico spremljata princ Pavle in princesa Olga.

NESRAMNE AVSTRIJSKE IN MADŽARSKÉ ZAHTEVE.

BEOGRAD, 12. maja. Avstrija in Madžarska ste pri reparacijski komisiji zahtevali za poslopje bivšega avstro-ogrškega poslanstva, ki je pripadlo naši državi, odškodnino v znesku 2.360 milijonov 536.147 zlatih kron. To bi pomenilo skoro 1/4 milijona dinarjev. Naša vlada je poslala velikega župana dr. Ploja v Mariboru in tehniškega majorja v Sarajevu, inž. Fola, v Pariz, da pri reparacijski komisiji zastopata stališče naše vlade napram tej samolastno določeni svoti.

BORZA.

CURIH, 12. maja. (Izv.) Predborza. Pariz 31.75, Beograd 6.97, London 24.62, Praga 16.50, Milan 24.95, Newyork 563.25, Dunaj 6.007950.

ZAGREB, 12. maja. Pariz 477.50-482.50, Svica 14.33-14.43, London 352.80-355.80, Dunaj 6.1131-6.1151, Praga 235.80-238.50, Milan 358.50-361.50, Newyork 80.30-81.30.

Politične vesti.

* Marko Trifković, eden najuglednejših članov radikalne stranke, je dobil v soboto od kralja mandat za sestavo koncentracijske vlade. Po dogovoru s Pašićem je mandat prevzel in sicer z naslednjim programom: 1. v kabinet naj vstopijo vse stranke, ki stoje na temelju Vidovdanske ustave in se obvežejo na striktno izvajanje njenih določb, zlasti da se čimprej izvrše oblastne volitve in se uredi samouprava; 2. one skupine, ki hočejo sodelovati v vladi, morajo prekiniti zveze z Radićem; 3. dosledno temu morata skupini Korošca in Spaha smatrati federalistični blok za razrušen; 4. koncentracijska vlada ima v skupščini opraviti najnujnejše zakonodajno delo, urediti upravo, kakor jo predvidevajo zakoni, ter storiti po zakonu mogoče korake zoper vse protidržavne in plemenške strasti ter spore izzivajoče elemente. Trifković je takoj stopil v stike s šefi raznih strank. Davidović mu je izjavil, da ne smatra za potrebno, da bi se prekinile zveze z Radićem. Opozicijski blok je imel sejo, v kateri je sklenil, da bo solidarno nastopal. V nedeljo še ni bilo izglede, da bi se mogla koncentracijska vlada sestaviti. V nedeljo se je širila po Beogradu tudi vest o nekem Radićevem pismu, v katerem kaže priznava, da je lahko na čelu države kralj, bodisi da je monarhistično ali republikansko urejena.

* To je centralizem! Pod tem naslovom skuša »Slovenec« izrabljati žalostni dogodek, da se kaže izvršuje v nekaterih bolnicah redukcija bolnikov, v to, da zopet nekoliko utrdi svojo avtonomistično tezo, ki dobiva v praktičnem življenju vedno več razpoka. Zato ga vljudo vprašamo: kdo pa je bil tisti, ki je izročil naše bolnice, zdravilišča, kmetijske šole itd. centralizmu v Beogradu? Zdi se nam, da je bil to sam g. dr. Brejc, ki je to storil kot bivši predsednik pokrajinske vlade v Ljubljani. Ali bo zopet treba citirati razne akte? Ne vpijete proti centralizmu, ki se ga kot gospodarji na pokrajinski vladi v Ljubljani sami omogočili glede naših poprej deželnih zavodov.

* Prihodnji sestanek Male antante bo po poročilu praškega »Venkova« pričelkom julija v Pragi.

* Plenarna konferenca evropskih vesilj za končno rešitev reparacijskega problema bi se imela vršiti v doglednem času. Sestanek Poincarreja in Macdonalda koncem tega meseca bi bil predigra k tej konferenci.

Dnevna kronika.

— Izjava in poziv! Na dopis v »Straz« št. 50 z dne 30. aprila t. l. pod naslovom »Grdo bogoskrunstvo« izjavljata društvi Sokol na Polzeli in Orjuna v Braslovčah, da se nista oficijelno udeležili izleta na Goro Oljko na veliko-močni ponedeljek, ter da obsojata naj-energičnejše vsako nedostojno obnašanje kjerkoli in kadarkoli. — Uredništvo »Straz« pa pozivljamo, da javno imenuje in obdolži njune ude, ki bi se bili na ta dan na Gori Oljki česa pregrešili. Društvi bodeta proti krivcem postopali v smislu društvenih pravil. — Orjuna Braslovče, Sokol Polzela.

— Konjska dirka v Ljutomeru je bila preložena na prihodnjo nedeljo dne 18. maja. Odhod iz Maribora ob 6.30, povratek ob 21. uri.

— Čitalnica v Gradcu. Jugoslovanska Čitalnica v Gradcu je vesled gospodarskih razmer v prav težkem finančnem položaju. Vključ vsem gmočnim in tehničnim težkočam smatra odbor za svojo narodno čast, da zdrži to prepomembno društvo, matico, okoli katere se zbirajo skozi desetletja graški Jugoslavlani vseh slojev. Vpliv in neutrudnemu delovanju društva je prištevati, ako je marsikateri Jugoslovčan ohranil svojo ljubezen do naroda in domovine, ter se zoperstavil preteči germanizaciji. Da bi se mogla zdržati še naprej ta narodna ustanova, se obrača odbor tem potom na vse slovensko javnost in posebno na denarne zavode in biveše člane, da blagovolijo pomagati ohraniti naše društvo z večjim ali manjšim prispevkom, ki ga sprejme uredništvo lista.

Schicht Schichtovo - milo

Pravo z znamko „JELEN“

varuje Vaše drago perilo. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

— Radio-postaja v Dalmaciji. Na griču Marian blizu Splita bodo v najkrajšem času postavili radio-postajo za sprejemanje vesti. Pri tej priliki bodo nabavili tudi radio-telefon in poslušali koncerte iz Pariza, Londona, Berlina itd.

— Detemor v mestu Dragi. Pred nekaj dnevi je bilo mesto Draga v Slavoniji pozorišče nemiloga slučaja, ki je končal s smrtjo novorojenčka, ki je komaj ugledal luč sveta. Zakonca Ivan in Marija Laurić sta živela vseskozi v ljubezni, medsebojni slogi, toda v veliki bedi in nevolji, ker mož Ivan, po poklicu kovač, ni mogel najti zadostnega zasluga. Pred kratkim je odpotoval v Ameriko, da najde tam boljše srečo. Medtem je njegova soproga Marija porodila zdravo dete moškega spola. Ker pa se je hotela otroka znebiti, da se reši breme in da si olajša življenje, mu je odtegnila hrano in ga mučila tako dolgo, da je dete umrlo. Mrtvega otroka je pridržala 7 dni v svojem stanovanju, da zabriše sledove svojega dejanja. Ker je med tem časom niso videli sosede, je mestni župan na inicijativo babice, ki je prisostvovala pri porodu, odredil hišno preiskavo. Našli so otroka, na katerem so se poznali znaki telesnega mučenja, že v trohnečem stanju. Slučaj je prijavljen oblastim in Marija se bo morala pred sodiščem zagovarjati.

— Samomor industrijca. V Sarajevu se je ustrelil tvorničar pohištva Kasim Gjanović. Pokojni je zapustil pismo, v katerem pravi, da gre v smrt zaradi tega, ker ne more izvršiti svojih finančnih obveznosti.

— Požar v Liki. 2. tm. je do tal pogorela hiška tvornica pohištva Josipa Schusterja. Škoda se ceni na 1 milijon dinarjev.

— Žrtve nepreviđenosti. Dne 6. maja je veslalo pet prijateljev po naraslem Botsu blizu Vinkovcev proti mirkovaški šumi. Med njimi je bil tudi Ivan Buzač, ki je vsled nepreviđenosti padel iz čolna. Ker je bila voda na tistem mestu zelo šeroča, ga niso mogli rešiti. Utopljenčevega trupla še do danes niso mogli najti. Pokojni ostavlja ženo, dva otročka in bilo mu je komaj 28 let.

— Strašna smrt. V soboto 10. tm. se je igral devetletni Karol Gorjan iz Grčine pri Krombergu blizu ograjene apnenice, v kateri so malo prej gasili apno. Otroška radovednost ga je gnala v apnenico, kjer se je do trebuha pogreznil v komaj pogašeno apno. Spravili so ga v bolnišnico, kjer je kmalu v strašnih bolečinah izdihnil.

— Mož z 28 nevestami. V malem gorskem kraju Brunu na Avstrijskem je bil pred par dnevi aretiran nek Sadner, ki ga že dolgo časa zasledujejo oblasti radi številnih poročnih sleparij. Dokazano mu je, da ima po raznih državah nič manje kot 20 nevest, katere je opeharil za velike svote. Samo neki dunajski »neveste« je odnesel 150 milijonov avstrijskih kron.

Radio.

Papež in radio. Ni slabo biti papež. Pobožni in seveda petični oboževalci mu pošiljajo razna darila. Tako je nedavno dobil iz Amerike krasen avtomobil, s katerim se vozi po Vatikanu. Pred tedni pa mu je nek pobožen Anglež poklonil aparat za sprejemanje radijskih vesti. Rimski listi pišejo, da ima papež veliko veselje z njim. Vsak dan posluša koncerte iz Anglije in Francije.

Turistika in sport.

: Mariborska koča. Najlepši pomladanski izleti na pihle tri ure iz Maribora ali iz Hoč oddaljeno kočo. Oskrba provrstna. Snega ni več. Planinci in drugi, posečajte to najlepšo točko mariborske okolice. — SPF

Ptujske vesti.

Ženski zbor državnega ženskega učiteljskega v Mariboru je priredil v soboto 10. maja t. l. ob 7. uri zvečer svoj koncert v Ptuj pod vodstvom gđ. prof. Ervine Ropasove. Program je vseboval iste točke, ki so bile z velikim vspehom izvajane dne 3. maja t. l. v Mariboru. Kako popularnost vzbujajo imenovani ženski zbor, konstatujem samo dejstvo, da je bila velika društvena dvorana polna kljub temu, da je bil koncert napovedan šele dva dni pred izvajanjem, kar je v Ptuj bolj redek slučaj. Občinstvo je bilo splošno jako navdušeno, pri nekaterih pesmih celo razvneto, kar dokazuje ogromen aplavz po vsaki odpeti točki, in da so se morale nekatere pesmi ponoviti in sicer: Dev: Zar je morala, E. Ropasova: Ptice in Dev: Zajček teče. Navzoča publika ni pričakovala tako eksaktnega izvajanja ter se je opazalo, da gojenke s popolnim razumevanjem prednajašo nastudirane skladbe in to celo brez not. Le žal, da zadnja točka ni mogla doseči svojega zaželjenega uspeha kot bi ga bila, če bi bil zboru na razpolago dober klavir, harmonij in orkester, zato je morala izostati udi klavirska solo očka gđ. M. Finžgarjeve. Gđ. dirigentinji in komponistki prof. Ervin Ropasovi kakor tudi zavodu z g. ravnateljem Voglarjem na čelu, ki ima mnogo smisla za lepo in dobo stvar, naj iskreno čestitamo. C.

Celjske vesti.

† Notar Lovro Baš. Ob velikanski udeležbi slovenskega naroda, prijateljev, znancev in stanovskih tovarišev se je vršil v soboto 10. tm. ob 16. uri pogreb notarja Lovro Baša v Celju. Pred hišo žalosti je zapelo Celjsko pevsko društvo ginja žalostinko. Pri odprtem grobu pa sta govorila v slovo narodnemu prvoborniku in vzornemu stanovskemu tovarišu celjski župan dr. Hrašovec in notar dr. Firbas iz Maribora. Na celjskem okoliškem pokopališču počiva sedaj od frudapolnega življenjskega dela utrujeni notar Lovro Baš, ki mu naj bo zemljica lahka.

Smrtna kosa. V Gaberju pri Celju je umrla v soboto 10. tm. ga. Karolina Grah. upok. nadučiteljeva soproga v 70. letu starosti. Pred enim letom je obhajal še telesno čila svojo zlato poroko. N. v m. p.

Mednarodni tat se je pojavil pretekli teden v Celju. Prišel je v trgovino urarja g. Rafka Salmiča ter zahteval poročne prstane. Pri izbiranju je pa že stisnil v pest par prstanov ter hotel oditi. Ker so ga pa navzoči opazovali, svojega namena ni dosegel. Od trgovine Salmič se je podal k urarju Lečniku na Glavnem trgu, ne da bi vedel, da je Lečnik že opozorjen na drznega tatu in da ga že zasledujejo. Ko je hotel tu na isti način izmakniti prstane, je bil aretiran in odan v preiskovalni zapor. Aretirani je nek Karol Herk, ki ima že dobro znanstvo s policijskimi organi ter je najbrž zapleten tudi z neko tatvino v Gradcu.

Občinske volitve v celjski okolici. Vse stranke se že pridno pripravljajo na obč. volitve, ki so razpisane za 16. tm. t. l. Kakor kaže, bodo nastopile sledeče stranke: Takozvana nemška Wirtschafspartei, koje nosilec liste je Brumec, nadalje klerikalna stranka, Korenovi in Bernotovi socialisti, ki gredo ločeni v boj, in narodno napredna gospodarska stranka, ki združuje JDS, NSS in SKS in koje nosilec je obrtnik Vinko Kukovec. Kandidatske liste se morajo predložiti še ta teden.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Industrijsko-obrtna razstava v Mariboru.

V članku, kateri je v »Taboru« kot prvi naznanil razstavo, se lahko bere zelo značilen odstavek: Glede pripustitve inozemskih izdelkov na razstavo. Prvo, da se pripuste na razstavo izdelki, kateri se v naši državi ne izdelujejo, in drugo, da se prepuste tudi inozemski izdelki, kateri se v naši državi izdelujejo, pa se dotična podjetja iz kateregakoli vzroka razstave ne udeležijo. Te vrstice so naravnost žuganje našim industrijalcem in obrtnikom.

Zato mi bodi dovoljeno, da ravno k tem vrsticam podam v javnosti svoje osebno mišljenje, da bodo naša industrija in obrtniki vedeli, kakšno stališče napram letošnji razstavi bodo morali zavzeti.

Prvo: da se pripuste na razstavo tuji izdelki, kateri se pri nas ne izdelujejo, je popolnoma prav, ker bodo isti našimi pridobitnikom na vpogled in se lahko nanje po natančnem ogledu specializirajo, posebno ako so zato v naši državi podane ugodnosti glede sirovin. Posebno nam izdelki lesne industrije pridejo prav, ker smo na lesu bogati tako, da ga vseh vrst še v inozemstvo izvažamo in zopet izgotovljeno nazaj uvažamo. Na splošno je res dobro, da se upoznava z izdelki, kateri se pri nas ne izdelujejo, ker pridemo do prepričanja, da treba vse sile napeti, da tudi take vrste izdelke začnemo izdelovati in se sčasoma popolnoma emancipiramo od tujih držav. Seveda mora taka podjetja tudi država podpirati s svojimi dobavami, katere znašajo letno na milijarde. Z eno besedo: pripustitev na razstavo tujih izdelkov, kateri se v naši državi ne izdelujejo, je našemu napredku le v korist.

Sedaj pride drugo vprašanje in sicer pripustitev inozemskih izdelkov na razstavo, kateri se v naši državi izdelujejo, a se podjetja iz kateregakoli vzroka razstave ne udeležijo.

Taka pripustitev gotovo ni v našo gospodarsko korist, nasprotno bi to bilo našim pridobitnikom le v veliko škodo in proti temu vedno našo vladu pozivljamo, da nas zaščiti. To se vendar ne strinja z našimi težnjami. Zato nemoremo tega iz nobenega vzroka odobriti, nasprotno te obsojamo.

Vzamimo slučaj, da se kaka naša industrija letos ne more recimo iz kateregakoli vzroka razstave udeležiti. Razstavni odbor bo pripustil tujo industrijo te vrste in tako domači postavil konkurenco ter jo še bolj oslabil kot je že.

Ali pa recimo, da se letošnje razstave iz kateregakoli vzroka ne udeležijo krojaška, čevljarska, kolarska ali kovinarska stroka. Zato pa, ker se te domače obrti niso udeležile, se pripusti, da iste stroke na razstavi nadomesti inozemec. Kako stališče bi morali proti temu in takemu početju zavzeti naši čevljarji, krojači, koljarji in drugi? Morali bi izvajati skrajne konsekvence in sicer bojkotiranje obiska razstave, katere se prireja ne za gospodarski razvoj domačega obrtništva, marveč za njegovo veliko škodo. Vse obrtne korporacije bi se morale zavzeti za to, da se opusti prirejanje takih razstav. One pa, ki ne mislijo na splošne koristi obrtnika, marveč samo na osebne koristi, bo treba izključiti iz svoje sredine ali pa najmanj izključiti iz svoje družbe.

Kdor hoče prirediti razstavo, mora imeti v prvi vrsti namen koristiti razvoju in napredku domače industrije ter obrti. Žuganje, kakor je omenjeno, ni na mestu. Zato bo vsak industrijalec in obrtnik vedel, kako stališče naj zavzame proti letošnji razstavi v Mariboru in kaj pomeni pripustitev tuje industrije: da našo uničuje. Ako sami kličemo tujca z njegovimi izdelki, nimamo vzroka, da pozivljamo vladu, naj nas zaščiti pred tujimi izdelki.

Torej: letošnji razstavi — ako se bode vršila — ne pripisujem velike važnosti. Koristila pa tudi ne bode, ker ni na zdravi podlagi. Za tako prireditelja treba resne volje in ne razcepljenosti med pridobitniki, kakor se to letos opaža. Temu pa so le krive osebe, katere ne poznajo obrtnih težav in resnosti današnjega časa.

Frano Novak.

Mariborske vesti.

Maribor, 12. maja 1934.

DELOŽACIJE.

Nikjer ni dobro, če se jaha na mrtvih črkah zakona, kakor dela to mariborski stanovanjski urad. Celo g. poslanec Žebot, ki sicer nima navade, hvaliti Srbije, je izjavil, da se stanovanjski zakon nikjer drugod, niti v »balkanski«¹ Srbiji ne izvaja tako balkansko, kot ravno v Mariboru. Glasne priče tega so številne deložacije, ki so pri nas skoraj na dnevnem redu.

Nočemo reči, da ne bi bilo treba dosledno postopati po zakonu, vendar pa ima vsaka strogost in doslednost svoje meje. Stanovanjski urad ne sme biti mrtev mehanizem, temveč izvrševalec zakona v onem smislu in duhu, ki ga je imel zakonodajec, ko je sestavljal zakon. Tega pa žal mnogokrat ne umeva mariborski stanovanjski urad, sicer bi taki slučaj, kot so se pripetili v Mariboru, bili nemogoči. Naj navedemo samo zadnji slučaj, ki je povzročil v javnosti mnogo ogorčenja:

V Gledališki ulici je stanoval kot podnajemnik pri bivšem trgovcu Zentnerju, pekovski mojster Poš, katerega žena je pred kratkim poročila. Iz neznanih vzrokov je dal g. Zentner svoje stanovanje stanovanjskemu uradu na razpolago. Po zakonu je s tem izgubil pravico do stanovanja seveda tudi podnajemnik Poš. Stanovanjski urad je nakazal to stanovanje nekemu magistratnemu slugi, ki pa je že imel stanovanje, toda ba je nezdravo. Do sem bi bila zadeva popolnoma v redu. — Za isto stanovanje je seveda zaprosil tudi podnajemnik Poš, kojega prošnja pa je bila odklonjena in bi bil moral stanovanje izprazniti. Za Poša je nastal s tem skrajno mučen položaj. Žena z otrokom je še od poroda težko bolna. Drugega stanovanja ni imel in moral bi na cesto. Ker stanovanja ni izpraznil, so se pred par dnevi pojavili v stanovanju uradni organi s policijsko asistenco ter začeli odnašati pohištvo na cesto. Na bolno ženo je to tako zelo uplivalo, da je zblaznela in ni spoznala niti svojega moža. Ves obupan je odhitel mož na stanovanjski urad, kjer pa je dobil stereotipen odgovor: »Zakon je zakon!«² Še le, ko je bila deložacija izvršena in je uradni zdravnik poleg dveh zasebnih zdravnikov konstatiral težko obolelost Pošove žene, so se gospodje pri stanovanjskem uradu omehčali ter deložacijo za enkrat ustavili.

Tako postopanje brezdvomno ne dviga ugleda in zaupanja do stanovanjskega urada in naravnost nasprotuje duhu zakona. V ostalem naj pripomnimo še, da je tudi mnogo drugih prošilcev vložilo zdravniška spričevala o nezdravih stanovanjih in zaprosilo za nakazilo drugih, a večini teh se ni ustreglo, niti stanovanje gledalo, kamoli nakazalo drugo. Samo pri g. magistratnemu slugi je bila stvar z intervencijo g. župana promptno izvršena in bolna žena postavljena na cesto, nezdravo stanovanje g. sluga, kakoršnih je v Mariboru na stotine, pa bo brezdvoma nakazano komu drugemu.

Ni naš namen, se vtkati v zadeve stanovanjskega urada, temveč hočemo s tem samo opozoriti gospode pri tem uradu, da bi birokratizem v tak urad ne spadal in le škoduje, kajti s takim postopanjem se ne blaži stanovanjska beda, pač pa uničujejo eksistenco in gotovo dovoljstvo, ki ga je že itak dovolj.

—□—

m Ne zastrupljajte javnosti! Odkar se je v Mariboru za bodoče obč. volitve ustanovil narodni blok vseh slovenskih strank, nekaterim gospodom žilica ne da miru in so sedaj v »Slovenca«³ že drugič udarili po demokratih, ki so bili prvi iskreno in nesebično za ta blok. V nedeljskem »Slovenca«⁴ so zopet izlegli kukavičje jajce o nekih »zahrbtnih«⁵ pogajanjih »Žerjavovcev«⁶ z županom Grčarjem in socialisti. Baje prihajajo o teh konferencah na dan zanimive stvari in »Slovenca«⁷ se poraja vprašanje, ali ni bil nacionalni blok v Mariboru samo preračunjena igra demokratov. »Slovenca«⁸ pozivamo, da jasno pove, kdo izmed demokratov v Mariboru se je za hrbtom pogajal z Grčarjem in naj iznese

tudi vse tiste »zanimive stvari«. Potem bomo govorili dalje. Zdi se nam pa v interesu stvari, pozvati vodstvo SLS v Mariboru, da ne pusti zastrupljati vodnjakov po neodgovornih mariborskih dopisnikih »Slovenca«⁹.

m Mestni odbor Udruženja gled. igralcev SHS v Mariboru je imel dne 10. maja t. l. žalno zborovanje v počaščenju spomina umrlega tovariša Rudolfa Mikuliča, pri kateri priliki se je tudi sklenilo, da se mu postavi nagrobni spomenik. Ker je imel pokojni mnogo prijateljev in znancev, se prosí, da bi event. prispevke za spomenik naslovili na gornji naslov. Nabiralo se bo v isti namen tudi potom nabiranih pol.

m Akademija udruženja mariborskega učiteljskega naraščaja. Dne 30. aprila t. l. se je vršila v slavnostni dvorani škega učiteljskega akademija, pri kateri so nastopili gojenci in gojenke obeh učiteljskih. Izbrali so si zelo pester program in pokazali svoje udejstvovanje v orkestru na lok, v solo- in dvospvih ter v zboru. Vmes je bila vpletena deklamacija in recitacija, telovadna vrsta na bradlji; dva kandidata pa sta nam zaigrala dva dueta na citrah. Najbolj nas je presenetil godalni kvartet: Bajde O., Gregorinčič, Horvat in Bajde V. Predstavili so nam Griega op. 95 a) Allegro molto animato, b) Andante. Po pravici povedano ima kvartet že v sebi kal zdravega življenja. Izvajali so skladbo tako plastično in dovršeno, da smo z zanimanjem opazovali, kako se duše vseli zlivajo v eno. Kvartetu svetujemo, naj stremi naprej po začetni poti, ki je edina prava in naj se ne ustrašijo eventualnih ovir, ki bi se jim kedaj stavile nasproti. Želi so obilo priznanja. — Orkester na lok pod vodstvom prof. E. Berana nam je pokazal v prvem delu sporeda Mozarfovo suito, po odmoru pa J. Svendsenovo švedsko melodijo in Prochazkovo serenado. Ne bomo na tem mestu razmotrivali o skladbah samih, ampak rečemo samo toliko, kdor ve, kaj se pravi dobiti neuke učence v šolo in jih tekom par let izvežbati do take višine, da nam pokažejo nežnega Mozarta v vseh njegovih lepih nijansah, se je prepričal, da to zmore samo neumorni skladatelj, prof. E. Beran. Cilj, katerega je on dosegel z njimi v orkestralnem delu, je dosežen in takega uspeha nam dosejati ni moglo nuditi še nobeno učiteljske. Beran ga je. Kakor Mozart, tako sta bili dovršeno izvajani tudi obe drugi skladbi. Prav posebno nam je ugajalo prednašanje v pianissimu s pravilno umerjenimi akcenti. Želeli bi bilo le večje pozornosti glede čistote tonov, kar pa ni pama, da v bodoče izgine tudi to. Gojenci, sledite vašemu dobremu učitelju in dosegli boste še marsikaj. — Kar se tiče izvajanih pevskih točk, omenjamo le to, da so pokazali kandidatje veliko agilnosti in dobre volje in so naštevirali komade še dokaj dobro, vendar pa naj podane točke v prihodnje ne vsebujejo ritmičnih in tonovskih pogreškov. — Udeležba je bila obilna in se vidi, da občinstvo pazno zasleduje gibanje naše mladine na prosvetnem polju. Saj ravno učiteljski naraščaj je prvi, ki more zanesljivo največ prosvete med naš narod. Vežbajte in urite se pionirji prosvete — narod vas želi in kliče!

m Koncert Slov. kvarteta. Prejeli smo: Trdno smo prepričani, da bo Slov. kvartet imel s svojim nastopom v Mariboru več sreče kot zadnjič Šimenc-Svajger. Da sta odšla ta dva z občutnim deficitom iz Maribora, so pač zakrivila vsi tisti mariborski sloji, ki bi si najlažje nabavili prve vstopnice, jih pa žalobno ni bilo na koncert. V mislih imamo oficirje, carinke, advokate, notarje in trgovce. Uboga in izžeta uradniška raja prihaja redno, odšteje svoj kulturni obolus, in tiho zasede prestole, ki odgovarjajo njeni plači, in čaka na one, ki bi naj zasedli prve prostore — in teh ni. Te vrstice naj bodo apel na vse one, ki se čutijo prizadete. Sicer jih na mirno lahko zagotovimo, da jim ne bo žal, če se potrudijo v sredo zvečer v kazinsko dvorano.

m Ljudska univerza. V ponedeljek 12. maja ob 20. uri (8. uri zvečer) predava g. prof. I. Fava o Kantovi etiki. Predavanje je moralo na Kantovem večeru izostati in tvori izpopolnitev predavanja g. Kukoveca in dr. Dolan. Predavatelj

bo očrtal razvoj etičnega pojmovanja pred Kantom in bo nato podal najvažnejše etične misli iz Kantove etike. Predavanje bo poljudno in zanimivo.

m Dobrodelna tombola v prid otroške bolnice se je vršila večeraj v nedeljo popoldan ob 14. uri na Glavnem trgu. Prireditelj je privabila preko 10.000 Mariborčanov in Mariborčank, večina mladina in širše sloje ter se je razvila vneta igra in pritisk okoli odra je bil spočetka tak, da je bilo težko vzdrževati red. Razdelilo se je preko 500 dobitkov, in lepo je bilo gledati veselo mladino, ki je odhajala od odra s galanterijo, knjigami, šolskimi potrebščinami, škatljami čokolade, zopet drugi s stoli, slikami, likerji, butilkami, nek očka je zadel zaboj piva itd. Najsrečnejši so bili seveda oni, ki so zadeli glavne dobitke in sicer: Pire Ivan, učenec 6. r. v Studeneh, sin železničarja krasen srebrni pas; Potisk Ernst, učenec pomožne šole, sin kolarja, voz premoga, Vidmar Ivanka, učenka meščanske šole, uradniška hči 6 kompl. garnitur moškega perila, Legvart Jurij, vajenec, sin pismonoše, več garnitur usnja in Vabič Ferdo, ključavničar, zaboj Zlatorog mila. Poleg ugodnega moralnega uspeha ima prireditelj zaznamovati lep gmeten uspeh, kajti razprodane so bile vse srečke in pričakovati je nad 18.000 din. čistega dohodka.

m Tujci v Mariboru. Dne 10. majnika je bilo prijavljenih v Mariboru 58, dne 11. majnika 42 in dne 12. majnika 65 tujcev in sicer: Meran 18, Privat-hotel 5, Zamorec 10, Zlati konj 9, Pri grozdu 7, Črni orol 5, Kosovo 4, Halbwild 3, Zokaly 3, Koroski kolodvor 1.

m Novi tečaji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo (zasebni pouk) začnejo na zasebnem učilišču Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 2. junija t. l. in trajajo štiri mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

m Ponarejeni funt-sterlingi. Pred nekaj dnevi so prinesli časopisi vest, da so v Budimpešti izsledili bando falzifikatorjev, ki so ponarejali bankovce po 5 funtov. Razširili so te falzifikate po celi Evropi — in prišli tudi v Slovenijo. — Zadnjič sta sprejeli 2 banki v Celju ena 2, druga pa 3 komade teh falzifikatov. Ponarejali so pa tudi dolarje in sicer tako, da so iz številke 5 kemičnim potom in čisto neopazeno napravili 50. Kdor bi izsledil takega razpečevalca teh novčanic, ga naj takoj prijavi policiji!

m Vlomi v Mariboru zopet na dnevnem redu. V noči med soboto in nedeljo so neznan zlikovec vlomili v pisarno vrtnarskega podjetja g. Džamonje na Korosčevi cesti 46. Pisarna leži v notranjosti vrta in je morala biti vlomilcem dobro znana. Delavci, ki stanujejo v bližini, niso omenjene noči prav ničesar slišali. K sreči pa tvrdka ne hrani denarja doma in zatorej v železni kaseti, katero so siloma odprli, niso našli drugega nego knjige in pisarniške potrebščine. — Med soboto in današnjim jutrom je bilo na isti način vlomljeno na Tržaški cesti št. 6, kjer je zaloga električnih potrebščin. Tatovi so prišli na vr, nato pa skozi neko stranišče v zalogo, kjer so pobrali nekaj orodja. Škoda, doslej še ni ugotovljena.

m Tatvina kokoši. Orožniška postaja iz Studencev je obvestila mestno policijo, da je bilo v noči med 5. in 6. tm. iz hleva Zrinjskega ulica 25 od neznanih tatov ukradeno 5 kokoši. Ugotovilo se je, da je kupila 3 kokoši Reboljšek Neža, katere so ji bile zaplenjene. R. Neža je izjavila, da ji je prodal te kokoši nek Juraj Rudolf, stanujoč na Tresteriški ulici 6, blizu Kamnice. 10. tm. je dal Jos. Reboljšek okrog 9. ure zvečer Juraja a. retirati, ker je prodajal ukradene kokoši. Sedaj se je ugotovilo, da je ta Juraj pred enim mesecem tudi v Krčevini ukradel nekaj kokoši, katere je prodal trgovcu Abtu. Predan je bil sodišču.

m Hugo Hugo, najpopularnejši hrvatski komikar, od 16. maja naprej v klub-barn.

1771

Orjuna.

Redovna vaja četniške sekcije se vrši v četrtek 15. maja ob pol 20. uri. Zbirališče v Narodnem domu, dvorišče. Zdravje! — Glavar.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Ponedeljek, 12. maja zaprto.
Torek, 13. maja, »Veseli dan ali Matiček se ženi«, Ab. B. (zadnjič v sezoni).
Sreda, 14. maja zaprto.
Četrtek, 15. maja »Čardaška kneginja«, Ab. A.
Petek, 16. maja »Kamela skozi uho šivanke«, Ab. C. Premijera.
Sobota, 7. maja »Čardaška kneginja«, Abon. B.

—□—

Zakasnitev Hudožestvenikov. Gledališka uprava je prejela brzojavno poročilo, v katerem je javljeno, da so Hudožestveniki morali dodati v Splitu (kjer gostujejo sedaj) še nekaj predstav, vsled česar se bo njihov prihod preložil v Mariboru za tri dni pozneje. Po sedanjih poročilih bodo Hudožestveniki gostovali v torek 20., v sredo 21. in četrtek 22. maja.

»Kamela skozi uho šivanke«. V petek 16. maja se vrši premijera duhovite komedije češkega pisatelja F. Langerja »Kamela skozi uho šivanke«. To komedijo so igrali nedavno v Pragi petdesetkrat zaporedoma pri vedno razprodanih hišah. — Režira g. Kovič.

JDS.

V Pobrežju se je vršil v soboto zvečer sestanek JDS, katerega se je udeležilo lepo število prijateljev iz Pobrežja, Tezna in Zrkovci. O političnem položaju je razpravljala g. Kežar, nakar se je vršil večurni razgovor o domačih razmerah.

V Novicerkvi v Halozah se je vršil v nedeljo 11. tm. krasen zaupni sestanek, katerega se je udeležilo 26 zaupnikov iz občin Nvacerkev in Sedlašek. Obilnostni tajnik Spindler in dr. Šalamun iz Ptuj sta obširno pojasnila položaj ter odgovarjala na razna vprašanja somišljenikov. Sklenila se je ustanovitev organizacije ter se je izvolil pripravljalni odbor, ki bo sklical zaupne sestanke tudi še po drugih občinah obsežne trojiške fare, nato pa skliče ustanovni občni zbor. V doglednem času se skliče veliki javni shod.

V Breznu se je vršil v nedeljo popoldne lepo obiskan občni zbor kraj. org. JDS, katerega je mesto zadržanega predsednika vodil tajnik g. Rustja. Po izvršitvi notranjih zadev organizacije je podal poročilo o položaju g. dr. Lipold iz Maribora. Poročilo je bilo soglasno odobreno. Na predlog g. Iv. Zapečnika je bila soglasno sklenjena resolucija, ki povdarja nujno potrebo skupnega nastopa vseh jugoslovensko orijentiranih strank v zaščito proti federalistom in proti razcepljenju države.

Dopisi.

Središče. V nedeljo 18. tm. ob 11. uri popoldan se vrši v Sokolskem domu v Središču kot zaključek obrtno nadaljevalne šole javna preskušnja obrtnih vajencev združena z majhno razstavo vajeniških del. Prijatelji obrtništva se vabijo k obisku. Vstop prost.

Sokolstvo.

o Načelstvo Kola Jahačev priredi v torek, 13. tm. ob 20. uri zvečer odhodnično svojemu zaslužnemu bratu majorju Armiču, ki je premeščen v Zaječar, in se pozivajo člani na polnoštevilno udeležbo. Odhodnica se vrši v restavraciji Narodnega doma, sodeluje iz prijaznosti sokolski orkester. Zdravo! Načelstvo.

o Sokolsko društvo v Studeneh priredi v soboto dne 17. maja ob 20. uri zvečer telovadno akademijo v prostorih Sokolskega doma v Studeneh. Po akademiji prosta zabava in ples. — Pred prodajo vstopnice pri tvrdki A. Ellinger, Kralja Petra trg.

Sport.

»Maribor«¹⁰ : »Jadrana«¹¹ 4:2 (2:0). V nedeljski prijateljski tekmi je naš prvak v nastopu proti zelo discipliniranemu in simpatičnemu moštvu gostov, ki je v celoti zapustilo kar najugodnejši utis, dosegel zopet zmago, ki je pa vsled slabe igre krilcev »Maribora«¹² bila večkrat ogrožena.

